

Opis úplného textu Metrické konvence:

(ponechán původní pravopis i dikce)

VYHLÁŠKA MINISTRA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ č. 200/1924 Sb. z. a n., KTEROU SE UVÁDÍ VE ZNÁMOST NYNĚJŠÍ ZNĚNÍ MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY O SOUSTAVĚ METRICKÉ

POZN.: Přístup Československé republiky k této úmluvě nabyl mezinárodní účinnosti dne 23. září 1922 a byl publikován vyhl. č. 351/1922 Sb. z. a n.

Úmluva o soustavě metrické

Č l á n e k 1.

Vysoké smluvní strany se zavazují, že zřídí a budou udržovati společným nákladem vědecký a stálý Mezinárodní úřad pro míry a váhy se sídlem v Paříži.

Č l á n e k 2.

Vláda francouzská učiní nutná opatření pro snadnější zajištění, po případě vystavění budovy, k tomu účelu zvláště určené, podle podmínek obsažených v pravidlech, připojených k této úmluvě.

Č l á n e k 3.

Mezinárodní úřad podléhá výhradnímu řízení a dohledu Mezinárodního komitétu pro míry a váhy, který sám bude postaven pod pravomoc Generální konference pro míry a váhy, sestavené ze zástupců všech smluvních vlád.

Č l á n e k 4.

Předsedati v Generální konferenci pro míry a váhy přísluší dočasnému presidentu akademie věd v Paříži.

Č l á n e k 5.

Organizace úřadu, pak složení a působnost Mezinárodního komitétu a Generální konference pro míry a váhy stanoví se pravidly přiloženými k této úmluvě.

Č l á n e k 6.

Mezinárodní úřad pro míry a váhy má za úkol:

porovnávatí a ověřovatí veškeré nové prototypy metrů a kilogramů;
uschovávatí prototypy mezinárodní;
porovnávatí čas od času prototypy národní s prototypy mezinárodními a jich kontrolními mírami, jakož i teploměry k nim přidané;
porovnávatí nové prototypy se základními mírami a váhami, které nejsou metrické a jichž se užívá v různých zemích a ve vědě;
stanovití a porovnávatí měřítka geodetická;

porovnávatí míry a váhy precisní, o jejichž ověření bude žádáno buď vládami nebo vědeckými společnostmi neb výrobci a učenici.

Č l á n e k 7.

Až komitét přikročí k jednotné úpravě měř pro jednotky elektrické a až se Generální konference jednohlasně o tom usnese, bude úřadu uloženo, aby pořídil a uschoval vzorné míry elektrických jednotek jakož i aby s těmito vzornými mírami porovnával vzorné míry národní nebo jiné přesné míry.

Úřadu se dále ukládá, aby provedl vymezení fyzikálních konstant, jichž zevrubnější znalost může přispěti ke zvýšení přesnosti a k dokonalejší jednotnosti v oborech, do nichž jednotky uvedené (čl. 6 a první odstavec čl. 7) spadají.

Konečně se mu ukládá, aby pracoval k ujednocení obdobných vymezení, která byla provedena v jiných ústavech.

Č l á n e k 8.

Mezinárodní prototypy, jakož i jejich kontrolní míry zůstanou uloženy v úřadě; přístup k nim bude míti jedině Mezinárodní komitét.

Č l á n e k 9.

Veškeren náklad na zřízení a zařízení Mezinárodního úřadu pro míry a váhy, pak roční náklad na udržování úřadu a komitétu hradí se příspěvky smluvních států, vyměřenými podle stupnice, vypočtené na základě stávajícího počtu obyvatelstva.

Č l á n e k 10.

Částky nákladu, které případnou na jednotlivé smluvní státy, zapraví se počátkem každého roku prostřednictvím francouzského ministerstva věcí zahraničních do pokladny Caisse des dépôts et consignations v Paříži, odkud požadované obnosy obdrží ředitel na poukázky.

Č l á n e k 11.

Vlády, které budou chtítí později užití práva každému státu příslušejícího a připojiti se k této úmluvě, budou povinny zapraviti příspěvek, jehož výši ustanoví komitét podle článku 9 a kterého se užije na rozmnožení a zlepšení vědeckých pomůcek úřadu.

Č l á n e k 12.

Vysoké smluvní strany si vyhrazují provésti v této úmluvě po společné dohodě veškeré změny, které by dle zkušeností byly účelné.

Č l á n e k 13.

Po dvanácti letech může tato úmluva býti jednou nebo druhou Vysokou smluvní stranou vypověděna.

Vláda, která by tohoto práva výpovědního chtěla užití, musí svůj úmysl rok dříve oznámiti a vzdává se tím všech vlastnických práv k prototypům mezinárodním a k úřadu.

Č l á n e k 14.

Tato úmluva bude podle ústavních zákonů platných v každém státě ratifikována; ratifikace budou v šesti měsících, nebo možno-li dříve, v Paříži vyměněny. Úmluva nabude moci 1. lednem 1876.

Na důkaz toho podepsali ji dotyční splnomocněnci a připojili k ní svoji pečeť.

Příloha

Pravidla

Článek 1.

Mezinárodní úřad pro míry a váhy bude umístěn ve zvláštní budově, poskytující náležitě záruky klidu a pevnosti. Kromě místnosti vhodné k uschovávání prototypů bude tato budova obsahovati síně určené k postavení komparatorů a vah, laboratoř, knihovnu, místnost archivní, pracovny pro úředníky a byty osob dohlížejících a služebnictva.

Článek 2.

Mezinárodní komitét jest pověřen opatřiti a zaříditi tuto budovu, jakož i uspořádati činnost, ke které jest určena.

Nemohl-li by komitét naléztí příhodné budovy, bude tato pod jeho řízením a dle jeho plánů postavena.

Článek 3.

Vláda francouzská učiní k žádosti Mezinárodního komitétu potřebná opatření, aby úřad byl uznán za ústav obecně užitečný.

Článek 4.

Mezinárodní komitét se postará o zhotovení potřebných přístrojů, jako: komparatorů na porovnávání měř koncových a čárkových, přístrojů na určení absolutních roztažitelností, vah na vážení ve vzduchu a v prázdné prostora, komparatorů na porovnávání geodetických tyček měrných atd.

Článek 5.

Náklady na opatření nebo vystavení budovy a výlohy na zakoupení a postavení přístrojů nesmějí dohromady přesahovati obnos 400 000 frs.

Článek 6

Roční dotace Mezinárodního úřadu skládá se ze dvou částí, z nichž jedna jest pevná a druhá doplňující.

Pevná část činí v zásadě 250 000 frs, avšak může býti jednomyslným usnesením komitétu zvýšena na 300 000 frs. Ponesou ji všechny státy a autonomní osady, které přistoupily k metrické úmluvě před šestou Generální konferencí.

Část doplňující tvoří příspěvky států a autonomních osad, které k úmluvě přistoupily po zmíněné Generální konferenci.

Komitétu připadá za úkol, aby k návrhu ředitele sestavil roční rozpočet, který však nesmí překročiti částku vypočtenou podle ustanovení obou hořejších odstavců. Tento rozpočet se každoročně oznamuje zvláštní finanční zprávou vládám Vysokých smluvních stran.

Jestliže by komitét pokládal za nutné, aby se buď pevná část roční dotace zvýšila nad 300 000 frs., aneb aby se pozměnil výpočet příspěvků vymezený článkem 20 těchto pravidel, musil by o tom zpravit vlády tak, aby tyto mohly dáti včas potřebné pokyny svým delegátům pro nejbližší Generální konferenci, aby tato mohla platně jednati. Usnesení bude platné jen tenkrát, když žádný ze států smluvních se nevyslovil, ani na konferenci se nevysloví proti.

Jestliže nějaký stát nezaplatil po tři léta svého příspěvku, bude tento rozvržen mezi státy ostatní podle výši jich příspěvků vlastních. Částky doplňující, které takto státy vyplatí, aby se dosáhlo výše dotace úřadu, pokládají se za zálohu poskytnutou neplatícímu státu a budou jím splaceny, jestliže tento stát překročí k vyplacení příspěvků, s nimiž se ocitl v prodlení.

Výhody a výsad, nabyté přístupem k metrické úmluvě, zastavují se pro státy, které po tři roky nedosáhly své platební povinnosti.

Po dalších třech letech se stát, který své povinnosti nedostál, z úmluvy vyloučí a výpočet příspěvků se sestaví znova podle ustanovení článku 20 těchto pravidel.

Č l á n e k 7.

Generální konference, zmíněná v článku 3 úmluvy, scházeti se bude na pozvání Mezinárodního komitétu nejméně jednou za šest let v Paříži.

Jejím úkolem je rokovati o vhodných opatřeních, jak by se soustava metrická rozšířila a zdokonalila, činiti v tomto směru návrhy a schvalovati nová ustanovení základní, vztahující se k míře a váze, která byla v době mezi zasedáními provedena. Konference přijímá zprávu Mezinárodního komitétu o vykonaných pracích a obnoví tajným hlasováním z polovice Mezinárodní komitét.

Hlasování v Generální konferenci děje se podle států; každý stát má jeden hlas.

Členové mezinárodního komitétu jsou oprávněni zúčastniti se schůzí Generální konference a mohou býti zároveň delegáty svých vlád.

Č l á n e k 8.

Mezinárodní komitét, o němž se děje zmínka v článku 3 úmluvy, bude sestávati z osmnácti členů náležejících vesměs různým státům.

Při obnovování polovice Mezinárodního komitétu vystoupí nejprve ti členové, kteří byli prozatím zvoleni pro uprázdňení se míst mezi zasedacími dobami konference, ostatní budou určeni losem.

Členové vystupující jsou znovu volitelní.

Č l á n e k 9.

Mezinárodní komitét se ustavuje tím, že si sám zvolí tajným hlasováním svého předsedu a tajemníka. Tyto volby se oznamují vládám Vysokých smluvních stran.

Předseda i tajemník komitétu a ředitel úřadu mají býti z různých zemí.

Když komitét jest ustaven, může překročiti k novým volbám nebo jmenováním teprve za tři měsíce po tom, kdy budou všichni členové uvědoměni, že se uprázdnilo místo, pro něž se má volba předsevzítí.

Č l á n e k 10.

Mezinárodní komitét řídí všechny práce měř a vah se týkající, které podle usnesení Vysokých smluvních stran mají býti prováděny společně.

Dále jest jeho úkolem dohlížeti nad uschováváním mezinárodních prototypů a vzorných měř.

Konečně může zaříditi spolupráci odborníků v otázkách měř a vah se týkajících a uváděti v soulad výsledky jejich prací.

Č l á n e k 11.

Komitéť se bude scházeti nejméně jednou za dva roky.

Č l á n e k 12.

Usnesení uvnitř komitéťu dějí se většinou hlasů; v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedův. Usnesení jsou platna jen tehdy, je-li přítomna alespoň polovina členů zvolených do komitéťu.

S výhradou této podmínky mají nepřítomní členové právo přenéstí své hlasy na členy přítomné, kteří toto přenesení musí prokázati. Totěťž platí pro jmenování tajným hlasováním.

Ředitel úřadu má v komitéťu hlas poradní.

Č l á n e k 13.

V období mezi zasedáními má komitéť právo raditi a usnášeti se cestou písemní.

Má-li míti v tomto případě usnesení platnost, musí býti všichni členové vyzváni, aby odevzdali svoje hlasy.

Č l á n e k 14.

Mezinárodní komitéť pro míry a váhy doplní prozatímne místa uprázdněná v komitéťu; volby konají se písemně tak, že všichni členové se vyzvou, aby se voleb zúčastnili.

Č l á n e k 15.

Mezinárodní komitéť vypracuje pro organizaci a práce úřadu podrobný řád a určí poplatky, které jest platiti za mimořádné práce uvedené v člancích 6 a 7 úmluvy.

Tyto poplatky budou věnovány na zdokonalení vědeckých pomůcek úřadu. Z úhrnu poplatků úřadem vybíraných bude možno vybrati předem ročně jistou částku ve prospěch odpočinkového fondu.

Č l á n e k 16.

Veškerá sdělení učiní Mezinárodní komitéť vládám Vysokých smluvních stran prostřednictvím jejich diplomatických zástupců v Paříži.

Ve všech záležitostech, které příslušejí vyřizovati správě francouzské, obrátí se komitéť na francouzské ministerstvo věcí zahraničních.

Č l á n e k 17.

Řád, komitéťem vypracovaný, určí pro každou skupinu zaměstnanectva úřadu nejvyšší početní stav.

Ředitel a jeho přidělení budou jmenováni Mezinárodním komitéťem tajným hlasováním. Jejich jmenování bude oznámeno vládám Vysokých smluvních stran.

Ostatní členy zaměstnanectva bude jmenovati ředitel v mezích daných řádem, o němž se zmiňuje svrchu odstavec první.

Č l á n e k 18.

Ředitel úřadu bude míti přístup k místu, kde jsou prototypy mezinárodní uloženy, jen na základě rozhodnutí komitéťu a u přítomnosti alespoň jednoho člena.

Místo, kde jsou prototypy uloženy, bude lze otevřít jen pomocí tří klíčů, z nichž jeden bude mít ředitel francouzského archívu, druhý předseda komitétu a třetí ředitel úřadu.

K obvyklým porovnávacím pracím úřadu budou sloužiti pouze vzorné míry, náležející do skupiny národních prototypů.

Č l á n e k 19.

Ředitel úřadu předloží komitétu v každém období:

1. finanční zprávu o výdajích minulého služebního období, po jejímž schválení bude zproštěn odpovědnosti;
2. zprávu o stavu materiálu;
3. všeobecnou zprávu o pracích vykonaných v minulém období.

Kancelář Mezinárodního komitétu podá pak všem vládám Vysokých smluvních stran roční zprávu o stavu administrativní a finanční služby, která bude také obsahovati pravděpodobné výdaje pro služby příští jakož i seznam o příspěvcích smluvních států.

President komitétu podá Generální konferenci zprávu o pracích od poslední schůze provedených.

Zprávy a publikace komitétu a úřadu sepsány budou v jazyku francouzském; vyjdou tiskem a sdělí se vládám Vysokých smluvních stran.

Č l á n e k 20.

Stupnice příspěvků vyčtená v článku 9 úmluvy stanoví se, pokud jde o část pevnou, na základě dotace uvedené v článku 6 těchto pravidel a podle počtu obyvatelstva; normální příspěvek nesmí býti nižší než 5 promile, aniž vyšší než 15 % celkové dotace, ať počet obyvatelů jest jakýkoliv.

Při stanovení této stupnice určí se nejprve, při kterých státech jsou podmínky kladené pro toto minimum a maximum; zbytek příspěvkové části rozvrhne se mezi ostatní státy v přímém poměru k počtu jejich obyvatelstva.

Příspěvkové podíly takto vypočtené platí pro celé období mezi dvěma po sobě jdoucími Generálními konferencemi a mohou býti v mezičase změněny jen v těchto případech:

1. nezaplatí-li některý stát za tři po sobě jdoucí léta;
2. jestliže naopak některý stát, který dříve po více než tři léta neplatil, zaplatí své příspěvky, s nimiž ocitl se v prodlení, a mají tudíž býti ostatním vládám vráceny zálohy, které poskytly.

Doplňující příspěvek vypočítává se rovněž podle počtu obyvatelstva a rovná se příspěvku, jaký za stejných podmínek platí státy, které dříve k úmluvě přistoupily.

Jestliže některý stát k úmluvě přistoupivší prohlásí, že si přeje rozšířiti její výhody na některou nebo některé ze svých neautonomních osad, přičte se při výpočtu stupnice příspěvků počet obyvatel těchto osad k počtu obyvatel tohoto státu.

Bude-li si přátí nějaká osada, uznaná za autonomní, přistoupiti k úmluvě, bude, pokud jde o její přístup k této úmluvě, pokládána podle rozhodnutí země mateřské buď za příslušnou k této aneb za stát smluvní.

Č l á n e k 21.

Náklady na zhotovení prototypů mezinárodních a přidaných k nim vzorných a kontrolních měř a vah zapraví Vysoké smluvní strany podle sazby uvedené v předešlém článku.

Náklady na porovnání a ověření měr a vah oněch států, které na této úmluvě nemají účastenství, vypočte komitét podle sazeb stanovených v článku 15 těchto pravidel.

Č l á n e k 22.

Tato pravidla mají tutěž moc a platnost jako úmluva, k níž jsou připojena.

POZN.: Uvedený text neobsahuje pozdější změny. Tak k čl. 11 byl r. 1921 připojen dodatek, který zní: Každý stát může přistoupit k této Konvenci tím, že předá svou přihlášku francouzské vládě, která o tom pak informuje všechny zúčastněné státy a předsedu Mezinárodního výboru pro váhy a míry.

Každý nový přístup ke Konvenci z 20. května 1875 předpokládá závazný přístup k této Konvenci. +)

Pokud se týká Pravidel v příloze, došlo jednak k postupným změnám celkové výše dotací na základě usnesení jednotlivých generálních konferencí, jednak čl. 11 od r. 1921 stanoví zasedání komitétu (Mezinárodního výboru) nejméně jednou za rok.

Obdobně od r. 1921 čl. 12 Pravidel dává řediteli hlasovací právo (3. odst.) a čl. 18 vyžaduje přítomnost 2 členů (1 odst.).